

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta)

2021. gada 6. oktobrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Autortiesības un blakustiesības – Datorprogrammu tiesiskā aizsardzība – Direktīva 91/250/EEK – 5. pants – Atkāpes rīcības ierobežojumu gadījumā – Darbības, kas vajadzīgas, lai ļautu likumīgajam ieguvējam izlabot kļūdas – Jēdziens – 6. pants – Dekompilācija – Nosacījumi

Lietā C-13/20

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *cour d'appel de Bruxelles* (Beļģija) iesniedza ar 2019. gada 20. decembra lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2020. gada 14. janvārī, tiesvedībā

Top System SA

pret

État belge,

TIESA (piektā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs J. Regans [*E. Regan*], tiesneši M. Ilešičs [*M. Ilešič*] (referents), E. Juhāss [*E. Juhász*], K. Likurģs [*C. Lycourgos*] un I. Jarukaitis [*I. Jarukaitis*],

ģenerāladvokāts: M. Špunars [*M. Szpunar*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *Top System SA* vārdā – *É. Wery* un *M. Cock*, advokāti,
 - *État belge* vārdā – *M. Le Borne*, advokāts,
 - Eiropas Komisijas vārdā – *É. Gippini Fournier* un *J. Samnadda*, pārstāvji,
- noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2021. gada 10. marta tiesas sēdē,

* Tiesvedības valoda – franču.

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes Direktīvas 91/250/EEK (1991. gada 14. maijs) par datorprogrammu tiesisko aizsardzību (OV 1991, L 122, 42. lpp.) 5. panta 1. punktu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp *Top System SA* un *État belge* [Beļģijas valsti] par to, ka *Selor*, Federālās administrācijas personāla atlases birojs (Beļģija), dekompilēja datorprogrammu, kuru ir izstrādājusi *Top System* un kas ir daļa no lietojumprogrammas, attiecībā uz kuru šim atlases birojam ir izmantošanas licence.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 3 Direktīvas 91/250 septiņpadsmitajā līdz divdesmit trešajā apsvērumā ir noteikts:

“tā kā datorprogrammu gadījumā jāpieļauj atsevišķa atkāpe no autoru ekskluzīvām tiesībām neļaut nesankcionēti pavairot viņu darbus un jāļauj pavairot šīs programmas pēc tehniskas vajadzības, lai likumīgie ieguvēji varētu tās lietot; tā kā tas nozīmē to, ka līgumi nevar aizliegt uzlādēt [ielādēt] un palaist [darbināt] likumīgi iegūtas programmas eksemplārus, kā arī labot tās kļūdas, lai programmu varētu lietot; tā kā, ja nav īpašu līguma noteikumu, kas paredzētu citādi, tad pārdotu programmas eksemplāru likumīgi ieguvēji var veikt visu pārējo, kas vajadzīgs, lai viņi varētu lietot programmas eksemplāru, kā paredzēts;

tā kā personai, kam ir tiesības lietot kādu datorprogrammu, nav aizliegts veikt darbības, kas vajadzīgas, lai novērotu, pētītu vai pārbaudītu programmas darbību, ar nosacījumu, ka šāda rīcība nepārkāpj programmas autortiesības;

tā kā nesankcionēta attiecīgās datorprogrammas koda pavairošana, tulkošana, piemērošana vai pārveidošana pārkāpj autora ekskluzīvās tiesības;

tā kā tomēr iespējami gadījumi, kad šāda koda pavairošana un tā tulkošana saskaņā ar 4. panta a) un b) punktu ir obligāti vajadzīga, lai iegūtu informāciju, ar ko panākt neatkarīgi radītas programmas savstarpēju izmantojamību ar citām programmām;

tā kā šā iemesla dēļ jāatzīst, ka tikai šajos atsevišķos gadījumos likumīgi un godīgi programmu pavairot un tulkot drīkst persona vai tādas personas interesēs, kurai ir tiesības to lietot, un tiesību īpašnieka atļauja nav vajadzīga;

tā kā šādu atkāpi pieļauj ar mērķi darīt iespējamu visu, arī dažādu ražotāju izgatavotu datorsistēmas komponentu savienošanu, lai tie varētu darboties kopā;

tā kā šāda atkāpe no autora ekskluzīvām tiesībām nav izmantojama, lai aizskartu tiesību īpašnieka likumīgas intereses vai būtu pretrunā ar programmas normālu lietojumu”.

4 Šīs direktīvas 1. pantā ir noteikts:

“1. Saskaņā ar šīs direktīvas noteikumiem dalībvalstis ar autortiesību tiesību aktiem aizsargā datorprogrammas, tāpat kā [...] Konvencija par literāro un mākslas darbu aizsardzību [parakstīta Bernē 1886. gada 9. septembrī (Parīzes 1971. gada 24. jūlija akts), redakcijā, kas izriet no 1979. gada 28. septembra grozījumiem] paredz aizsargāt literārus darbus. Šī direktīva nosaka, ka termins “datorprogrammas” attiecas arī uz programmu sagatavošanas un noformējuma materiāliem.

2. Saskaņā ar šo direktīvu datorprogrammas ir aizsargātas visās to formās. Saskaņā ar šo direktīvu autortiesības neaizsargā idejas un principus, kas ir pamatā visiem datorprogrammu elementiem, ieskaitot idejas un principus, kas ir pamatā saskarnēm.

3. Datorprogrammu aizsargā, ja tā ir oriģināla tādā ziņā, ka tā ir autora paša intelekta radīta. Nosakot, vai tā jāaizsargā, nelieto nekādus citus kritērijus.”

5 Minētās direktīvas 4. pantā “Ierobežota rīcība” ir noteikts:

“Saskaņā ar 5. un 6. panta nosacījumiem tiesību īpašnieka ekskluzīvās tiesībās, ko paredz 2. pants, ietilpst tiesības uz šādu rīcību vai tiesības atļaut šādu rīcību:

a) uz visiem laikiem vai uz laiku pavairot datorprogrammu ar visiem līdzekļiem un visās formās, pa daļai vai kopumā. Ciktāl datorprogrammas uzlādēšana, demonstrācija, lietošana, pārraidīšana vai glabāšana prasa to pavairot, šādu rīcību sankcionē tiesību īpašnieks;

b) tulkot, piemērot, pārveidot un citādi modificēt datorprogrammu un pavairot šādi iegūtos rezultātus, ciktāl tas nav pretrunā tās personas tiesībām, kura pārveido programmu;

c) izplatīt sabiedrībā oriģinālo datorprogrammu vai tās eksemplārus jebkādā formā, ieskaitot izīrēšanu. Pirmā programmas eksemplāra pārdošana [Eiropas Savienībā], ko izdara tiesību īpašnieks vai ar viņa piekrišanu, ir izsmēlusi tiesības šo eksemplāru izplatīt [Savienībā], izņemot tiesības kontrolēt turpmāku programmas vai tās eksemplāru izīrēšanu.”

6 Šīs direktīvas 5. pantā “Atkāpes rīcības ierobežojumu gadījumā” ir noteikts:

“1. Ja līgumi to īpaši neparedz, darbības, kas minētas 4. panta a) un b) punktā, neprasa tiesību īpašnieka atļauju, ja tās jāveic, lai likumīgais ieguvējs lietotu datorprogrammu saskaņā ar mērķi, kam tā domāta, ieskaitot kļūdu labošanu.

2. Personai, kas tiesīga lietot datorprogrammu, līgums nedrīkst liegt izgatavot programmas rezerves kopiju, ja tā vajadzīga, lai programmu varētu lietot.

3. Persona, kas tiesīga lietot datorprogrammas eksemplāru, bez tiesību īpašnieka atļaujas drīkst novērot, pētīt vai pārbaudīt programmas darbību, lai noteiktu idejas un principus, kas ir visu programmas elementu pamatā, ja šī persona to dara, programmu uzlādējot, demonstrējot, lietojot, pārraidot vai glabājot, ko ir pilnvarota darīt.”

7 Direktīvas 91/250 6. pantā “Dekompilācija” ir noteikts:

“1. Tiesību īpašnieka atļauja nav vajadzīga, ja koda pavairošana un tā tulkošana saskaņā ar 4. panta a) un b) punktu ir obligāti vajadzīga, lai iegūtu informāciju, ar ko panākt neatkarīgi radītas datorprogrammas savstarpēju izmantojamību ar citām programmām, ar noteikumu, ka ievēroti šādi nosacījumi:

a) šādas darbības veic atļaujas īpašnieks vai cita persona, kam ir tiesības lietot programmas eksemplāru, vai persona, kas saņēmusi atļauju to darīt viņu labā;

b) informācija, kas vajadzīga, lai panāktu savstarpēju izmantojamību, iepriekš nav bijusi brīvi pieejama personām, kas minētas a) apakšpunktā;

un

c) šī darbība skar tikai tās oriģinālās programmas daļas, kas vajadzīgas, lai panāktu savstarpēju izmantojamību.

2. Šā panta 1. punkta nosacījumi liedz informāciju, kas gūta, šo pantu piemērojot:

a) izmantot citiem mērķiem, nevis tikai, lai panāktu neatkarīgi radītas datorprogrammas savstarpēju izmantojamību;

b) sniegt to citiem [sniegt trešām personām], izņemot gadījumus, ja tas vajadzīgs neatkarīgi radītas datorprogrammas savstarpēj[ai] izmantojamībai;

vai

c) izmantot, lai izstrādātu, ražotu vai pārdotu datorprogrammu, kas ir tai būtiski līdzīga, vai veiktu kādu citu darbību, kas pārkāpj autortiesības.

3. Saskaņā ar nosacījumiem, kas [...] konvencijā par literāro un mākslas darbu aizsardzību, šā panta nosacījumus nevar interpretēt tādējādi, lai to izmantotu, nepamatoti apdraudot tiesību īpašnieka likumīgās intereses vai tas nonāktu pretrunā ar datorprogrammas normālu lietojumu.”

8 Šīs direktīvas 9. panta 1. punktā ir noteikts:

“[...] Neviena līgumu nosacījums, kas ir pretrunā ar 6. pantu vai 5. panta 2. un 3. punktā minētajām atkāpēm, nav spēkā.”

9 Direktīva 91/250 tika atcelta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2009/24/EK (2009. gada 23. aprīlis) par datorprogrammu tiesisko aizsardzību (OV 2009, L 111, 16. lpp.). Tomēr pamatlietas faktiem *ratione temporis* ir piemērojama Direktīva 91/250.

Beļģijas tiesības

- 10 1994. gada 30. jūnija likuma, ar kuru Beļģijas tiesībās transponēta 1991. gada 14. maija Eiropas direktīva par datorprogrammu tiesisko aizsardzību (1994. gada 27. jūlija *Moniteur belge*, 19315. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar 2007. gada 15. maija Likumu par intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu un pirātisma apkarošanu (2007. gada 18. jūlija *Moniteur belge*, 38734. lpp.) (turpmāk tekstā – “LPO”), 5. pantā bija paredzēts:

“Saskaņā ar 6. un 7. pantu īpašuma tiesības ietver:

- a) uz visiem laikiem vai uz laiku pavairot datorprogrammu ar visiem līdzekļiem un visās formās, pa daļai vai kopumā. Ciktāl datorprogrammas uzlādēšana, demonstrācija, lietošana, pārraidīšana vai glabāšana prasa to pavairot, šādu rīcību sankcionē tiesību īpašnieks;
- b) tulkot, piemērot, pārveidot un citādi modificēt datorprogrammu un pavairot šādi iegūtos rezultātus, ciktāl tas nav pretrunā tās personas tiesībām, kura pārveido programmu;

[..].”

- 11 LPO 6. pantā bija noteikts:

“§ 1. Ja līgumi to īpaši neparedz, darbības, kas minētas 5. panta a) un b) punktā, neprasa tiesību īpašnieka atļauju, ja tās jāveic, lai likumīgais ieguvējs lietotu datorprogrammu saskaņā ar mērķi, kam tā domāta, ieskaitot kļūdu labošanu.

[..]

§ 3. Persona, kas tiesīga lietot datorprogrammas eksemplāru, bez tiesību īpašnieka atļaujas drīkst novērot, pētīt vai pārbaudīt programmas darbību, lai noteiktu idejas un principus, kas ir visu programmas elementu pamatā, ja šī persona to dara, programmu uzlādējot [ielādējot], demonstrējot, lietojot, pārraidot vai glabājot, ko ir pilnvarota darīt.”

- 12 Saskaņā ar LPO 7. pantu:

“§ 1. Tiesību īpašnieka atļauja nav vajadzīga, ja koda pavairošana un tā tulkošana saskaņā ar 5. panta a) un b) punktu ir obligāti vajadzīga, lai iegūtu informāciju, ar ko panākt neatkarīgi radītas datorprogrammas savstarpēju izmantojamību ar citām programmām, ar noteikumu, ka ievēroti šādi nosacījumi:

- a) reproducēšanas un tulkošanas darbības veic persona, kam ir tiesības lietot programmas eksemplāru, vai persona, kas saņēmusi atļauju to darīt viņas labā;
- b) informācija, kas vajadzīga sadarbībai, viņai jau nav viegli un ātri pieejama;
- c) reproducēšanas un tulkošanas darbības skar tikai tās oriģinālās programmas daļas, kas vajadzīgas, lai panāktu savstarpēju izmantojamību.

§ 2. Šā panta 1. punkta nosacījumi liedz informāciju, kas gūta, šo pantu piemērojot:

- a) izmantot citiem mērķiem, nevis tikai, lai panāktu neatkarīgi radītas programmas savstarpēju izmantojamību;
- b) sniegt trešām personām, izņemot gadījumus, ja tas vajadzīgs neatkarīgi radītas datorprogrammas savstarpējai izmantojamībai;
- c) izmantot, lai izstrādātu, ražotu vai pārdotu datorprogrammu, kas ir tai būtiski līdzīga, vai veiktu kādu citu darbību, kas pārkāpj autortiesības.

§ 3. Šo pantu nedrīkst piemērot, ja tas nepamatoti kaitē tiesību subjekta likumīgajām interesēm vai pārkāpj datorprogrammas parasto izmantošanu.”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 13 *Top System* ir saskaņā ar Beļģijas tiesībām dibināta sabiedrība, kas izstrādā datorprogrammas un sniedz informātikas pakalpojumus.
- 14 *Selor* ir valsts iestāde, kas Beļģijā ir atbildīga par dažādu valsts pārvaldes iestāžu dienestu turpmāko darbinieku atlasu un virzību. Pēc *Selor* iekļaušanas federālajā sabiedriskajā pakalpojumā “Stratēģija un Atbalsts” Beļģijas valsts to aizstāja kā atbildētāju pamatlietā.
- 15 Kopš 1990. gada *Top System* sadarbojas ar *Selor*, kuras vārdā tā sniedz informātikas attīstības un uzturēšanas pakalpojumus.
- 16 Lai izpildītu savus uzdevumus, *Selor* pakāpeniski ieviesa informātikas rīkus, kas paredzēti, lai varētu iesniegt kandidātu pieteikumus tiešsaistē un tos apstrādāt.
- 17 Pēc *Selor* lūguma *Top System* izstrādāja vairākas lietojumprogrammas ar nosaukumu “*Top System Framework*” (turpmāk tekstā – “*TSF*”) un, otrkārt, funkcijas, kas paredzētas, lai apmierinātu *Selor* specifiskās vajadzības.
- 18 *Selor* pieder *Top System* izstrādāto lietotņu lietošanas licence.
- 19 2008. gada 6. februārī *Selor* un *Top System* noslēdza pakalpojumu līgumus, no kuriem viens attiecās uz jaunas izstrādes vides instalāciju un konfigurāciju, kā arī uz *Selor* lietotņu pirmkodu integrāciju un migrāciju jaunā vidē.
- 20 Laikā no 2008. gada jūnija līdz oktobrim *Selor* un *Top System* apmainījās ar e-pasta vēstulēm par darbības problēmām, kas ietekmēja atsevišķus lietojumprogrammas, izmantojot *TSF*.
- 21 Tā kā *Top System* nebija panākusi vienošanos ar *Selor* par šo problēmu atrisināšanu, tā 2009. gada 6. jūlijā *Tribunal de commerce de Bruxelles* [Briseles Komerctiesā] (Beļģija) cēla prasību pret *Selor* un Beļģijas valsti, lai tostarp konstatētu, ka *Selor* ir veikusi *TSF* dekompilāciju, pārkāpjot *Top System* ekskluzīvās tiesības uz šo programmatūru. *Top System* arī lūdza piespriest *Selor* un Beļģijas valstij samaksāt tai zaudējumu atlīdzību par minētās programmatūras pirmkodu dekompilāciju un kopiju, kam pieskaitīti kompensācijas procenti, sākot no šīs dekompilācijas dienas, proti, vēlākais no 2008. gada 18. decembra.

- 22 2009. gada 26. novembrī lieta tika nodota atpakaļ *tribunal de première instance de Bruxelles* [Briseles Pirmās instances tiesai] (Beļģija), kas ar 2013. gada 19. marta spriedumu būtībā noraidīja *Top System* prasību.
- 23 *Top System* pret šo spriedumu cēla apelācijas sūdzību *cour d'appel de Bruxelles* [Briseles apelācijas tiesā] (Beļģija).
- 24 *Top System* tajā apgalvo, ka *Selor* esot prettiesiski veikusi *TSF* dekompilāciju. Tā uzskata, ka saskaņā ar *LPO* 6. un 7. pantu dekompilācija var tikt veikta tikai ar autora vai viņa tiesību pārņēmēja atļauju vai arī savstarpējās izmantojamības nolūkā. Turpretī tā neesot atļautā, lai labotu kļūdas, kas ietekmē attiecīgās programmas darbību.
- 25 *Selor* atzīst, ka tas ir dekompilējis vienu *TSF* daļu, kuras funkcijas tika integrētas *Selor* lietotnēs, lai deaktivizētu kādu tās nepilnīgo funkciju. Tomēr tas it īpaši norāda, ka saskaņā ar *LPO* 6. panta 1. punktu viņam bija tiesības veikt šo dekompilāciju, lai labotu dažas koncepcijas kļūdas, kas ietekmē *TSF*, un tas padarīja neiespējamu tā izmantošanu atbilstoši tā mērķim. *Selor* atsauca arī uz savām tiesībām saskaņā ar *LPO* 6. panta 3. punktu novērot, pētīt vai pārbaudīt programmas darbību, lai noteiktu idejas un principus, kas ir attiecīgo *TSF* funkciju pamatā, lai varētu apiet ar šīm kļūdām izraisīto bloķēšanos.
- 26 Iesniedzējtiesa uzskata, ka, lai noteiktu, vai *Selor* bija tiesības veikt minēto dekompilāciju, pamatojoties uz *LPO* 6. panta 1. punktu, tai ir jāpārbauda, vai datorprogrammas dekompilācija ir uzskatāma par *LPO* 5. panta a) un b) punktā minētajām darbībām.
- 27 Šādos apstākļos *Cour d'appel de Bruxelles* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai [Direktīvas 91/250] 5. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to datorprogrammas likumīgajam ieguvējam ir atļauts dekompilēt visu programmu vai tās daļu, ja šī dekompilācija ir vajadzīga, lai viņam ļautu labot kļūdas, kas ietekmē minētās programmas darbību, tostarp gadījumā, ja labošana nozīmē tādas funkcijas deaktivizēšanu, kas ietekmē lietotnes, kurā ietilpst šī programma, pareizu darbību?
- 2) Apstiprinošas atbildes gadījumā – vai turklāt ir jāizpilda arī direktīvas 6. panta nosacījumi vai kādi citi nosacījumi?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

- 28 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 91/250 5. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka datorprogrammas likumīgajam ieguvējam ir tiesības veikt visas datorprogrammas vai tās daļas dekompilāciju, lai labotu kļūdas, kas ietekmē šīs programmas darbību, tostarp tad, ja ar korekciju tiek deaktivēta funkcija, kas ietekmē pareizu lietotnes, kurā ietilpst minētā programma, darbību.

- 29 Direktīvas 91/250 4. panta a) punktā, kurā tostarp ir paredzētas datorprogrammu autoru ekskluzīvās tiesības, datorprogrammas autortiesību īpašniekam ir piešķirtas arī ekskluzīvas tiesības veikt un atļaut uz visiem laikiem vai uz laiku pavairot šo datorprogrammu ar visiem līdzekļiem un visās formās, pa daļai vai kopumā, ievērojot šīs direktīvas 5. un 6. pantā paredzētos izņēmumus.
- 30 Ievērojot šos pašus izņēmumus, Direktīvas 91/250 4. panta b) punktā īpašniekam ir piešķirtas ekskluzīvas tiesības veikt vai atļaut tulkot, piemērot, pārveidot un citādi modificēt datorprogrammu un no tās izrietošos rezultātus.
- 31 Tomēr Direktīvas 91/250 5. panta 1. punktā ir noteikts, ka, ja šīs direktīvas 4. panta a) un b) punktā uzskaitītās darbības ir vajadzīgas, lai likumīgais ieguvējs lietotu datorprogrammu saskaņā ar mērķi, kam tā domāta, ieskaitot kļūdu labošanu, uz tām neattiecas autortiesību īpašnieka atļauja, ja vien nav specifiski līgumiski noteikumi.
- 32 Saskaņā ar Direktīvas 91/250 6. pantu “Dekompilācija” tiesību īpašnieka atļauja nav vajadzīga, ja koda pavairošana un tā tulkošana saskaņā ar 4. panta a) un b) punktu ir obligāti vajadzīga, lai iegūtu informāciju, ar ko panākt neatkarīgi radītas datorprogrammas savstarpēju izmantojamību ar citām programmām, ar noteikumu, ka ievēroti noteikti nosacījumi.
- 33 Ir jānorāda, ka dekompilācija kā tāda nav minēta starp Direktīvas 91/250 4. panta a) un b) punktā uzskaitītajām darbībām, uz kurām ir atsauce tās 5. panta 1. punktā.
- 34 Tomēr ir jāpārbauda, vai, neraugoties uz šo apstākli, darbības, kas nepieciešamas datorprogrammas dekompilācijai, var ietilpt šīs direktīvas 4. panta a) un/vai b) punkta piemērošanas jomā.
- 35 Šajā nolūkā vispirms ir jānorāda, kā ģenerālvokāts to ir darījis secinājumā 39. punktā, ka datorprogramma sākotnēji ir tikusi sagatavota “pirmkoda” formā saprotamā programmēšanas valodā, pirms dators to ir pārvērtis izpildāmā formā, proti, “objektkodā”, izmantojot īpašu programmu, ko sauc par “kompilatoru”. Savukārt darbība, kas izpaužas kā pirmkoda pārveidošana par objektkodu, saucas “kompilācija”.
- 36 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka datorprogrammas pirmkods un objektkods, ciktāl tie ir divi tās izteiksmes veidi, ir aizsargāti ar datorprogrammu autortiesībām saskaņā ar Direktīvas 91/250 1. panta 2. punktu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2010. gada 22. decembris, *Bezpečnostní softwarová asociace*, C-393/09, EU:C:2010:816, 34. punkts).
- 37 Savukārt “dekompilācijas” mērķis ir atjaunot programmas pirmkodu, izmantojot tās objektkodu. Dekompilācija tiek veikta, izmantojot programmu ar nosaukumu “dekompilators”. Kā ģenerālvokāts ir uzsvēris secinājumā 41. punktā, dekompilācija parasti neļauj iegūt sākotnējo pirmkodu, bet gan attiecīgās programmas trešo versiju, sauktu par “kvazipirmkodu”, kuru savukārt var kompilēt kā objektkodu, kas ļauj šai programmai darboties.
- 38 Dekompilācija tādējādi ir programmas koda formas pārveidošana, kas ietver vismaz daļēju un īslaicīgu šī koda reproducēšanu, kā arī tā formas tulkošanu.
- 39 Līdz ar to ir jākonstatē, ka datorprogrammas dekompilācija nozīmē darbību veikšanu, proti, šīs programmas koda reproducēšanu un šī koda formas, uz kurām faktiski attiecas autora ekskluzīvās tiesības, kā tās ir definētas Direktīvas 91/250 4. panta a) un b) punktā, tulkošanu.

- 40 Šo interpretāciju apstiprina Direktīvas 91/250 6. panta 1. punkta formulējums, kurā, atbilstoši tā nosaukumam, dekompilācija ir tieša atsauce uz “koda pavairošanu” un “tā tulkošana saskaņā ar [šīs direktīvas] 4. panta a) un b) punktu”. No tā izriet, ka jēdziens “dekompilācija” minētās direktīvas izpratnē faktiski attiecas uz datorprogrammas autora ekskluzīvajām tiesībām, kas noteiktas šajā pēdējā minētajā tiesību normā.
- 41 Saskaņā ar Direktīvas 91/250 5. panta 1. punktu datorprogrammas likumīgais ieguvējs var veikt visas darbības, kas uzskaitītas šīs direktīvas 4. panta a) un b) punktā, tostarp darbības, kas izpaužas kā koda pavairošana un tā tulkošana, iepriekš nesaņemot īpašnieka atļauju, ciktāl tas ir nepieciešams šīs programmas izmantošanai, tostarp kļūdu labošanā, kas ietekmē tās darbību.
- 42 Līdz ar to no iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka Direktīvas 91/250 5. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka programmas likumīgajam ieguvējam ir tiesības veikt šīs programmas dekompilāciju, lai labotu kļūdas, kas ietekmē tās darbību.
- 43 Šo interpretāciju neatspēko Direktīvas 91/250 6. pants, kas pretēji tam, ko apgalvo *Top System*, nevar tikt interpretēts tādējādi, ka iespēja dekompilēt datorprogrammu būtu atļauta tikai tad, ja tā tiek īstenota savstarpējās izmantojamības nolūkā.
- 44 Kā izriet no Direktīvas 91/250 6. panta formulējuma, ar to ir ieviesta atkāpe no autortiesību uz datorprogrammu īpašnieka ekskluzīvajām tiesībām, ļaujot pavairot kodu vai to tulkot bez autortiesību īpašnieka iepriekšējas atļaujas, ja šīs darbības ir nepieciešamas, lai nodrošinātu šīs programmas savstarpējo izmantojamību ar citu neatkarīgi izveidotu programmu.
- 45 Šajā ziņā, pirmkārt, ir jāatgādina, ka šīs direktīvas 20. un 21. apsvērumā ir noteikts, ka noteiktos apstākļos datorprogrammas koda pavairošana vai tā tulkošana var izrādīties nepieciešama, lai iegūtu informāciju, kas ir vajadzīga neatkarīgi izveidotas programmas savstarpējai izmantojamībai ar citām programmām, un ka “tikai šajos atsevišķos gadījumos” šo darbību veikšana ir likumīga un godīga, un līdz ar to saistībā ar to nav jāprasa autortiesību īpašnieka atļauja.
- 46 No Direktīvas 91/250 6. panta 1. punkta b) un c) apakšpunkta, lasot tos kopā ar tās 19. un 20. apsvērumu, izriet, ka Savienības likumdevējs tādējādi ir vēlējis ierobežot tā šajā tiesību normā paredzētā savstarpējās izmantojamības izņēmuma piemērojamību ar apstākļiem, kuros neatkarīgi izveidotas programmas savstarpējās izmantojamība ar citām programmām var sasniegt ar citiem līdzekļiem, nevis tikai dekompilējot attiecīgo programmu.
- 47 Šādu interpretāciju apstiprina Direktīvas 91/250 6. panta 2. un 3. punkts, kuros tostarp ir aizliegts, ka informācija, kas iegūta, izmantojot šādu dekompilāciju, tiek izmantota citiem mērķiem, nevis šādas savstarpējās izmantojamības īstenošanai, vai izmantota, lai izstrādātu līdzīgas programmas, un kas arī vispārīgi izslēdz to, ka šāda dekompilācija varētu tikt īstenota tādā veidā, ka tas nepamatoti apdraudētu tiesību subjekta likumīgās intereses vai apdraudētu attiecīgās datorprogrammas parasto izmantošanu.
- 48 Savukārt ne no Direktīvas 91/250 6. panta, lasot to kopā ar tās 19. un 20. apsvērumu, formulējuma, ne no šī panta sistēmas nevar secināt, ka Savienības likumdevējam būtu bijis nodoms izslēgt jebkādu iespēju pavairot datorprogrammas kodu un tulkot šo kodu ārpus gadījumiem, kad tās tiek īstenotas, lai iegūtu informāciju, kas nepieciešama datorprogrammas, kas izstrādāta neatkarīgi, savstarpējai izmantojamībai ar citām programmām.

- 49 Šajā ziņā ir jānorāda, ka, lai gan Direktīvas 91/250 6. pants attiecas uz darbībām, kas nepieciešamas, lai nodrošinātu neatkarīgi izveidotu programmu savstarpēju izmantojamību, tās 5. panta 1. punkta mērķis ir ļaut programmas likumīgajam ieguvējam izmantot šo programmu atbilstoši tās mērķim. Līdz ar to šīm divām tiesību normām ir atšķirīgi mērķi.
- 50 Otrkārt, kā to būtībā norāda ģenerālvokāts secinājumu 59. punktā, šo analīzi apstiprina Direktīvas 91/250 sagatavošanas darbi, no kuriem izriet, ka šīs direktīvas pašreizējā 6. panta iekļaušana sākotnējā Eiropas Komisijas priekšlikumā bija vērsta uz to, lai īpaši regulētu neatkarīgu autoru radīto programmu savstarpējo izmantojamību, neskarot noteikumus, kas paredzēti, lai programmas likumīgajam ieguvējam ļautu to izmantot parastā veidā.
- 51 Treškārt, ja Direktīvas 91/250 6. pantu interpretētu tādā nozīmē, kādu piedāvā *Top System*, tiktu apdraudēta tiesību, ko Savienības likumdevējs Direktīvas 91/250 5. panta 1. punktā ir skaidri piešķīris likumīgajam programmas ieguvējam, lietderīgā iedarbība veikt kļūdu labošanu, kuras liedz izmantot programmu atbilstoši tās mērķim.
- 52 Kā ģenerālvokāts ir uzsvēris secinājumu 79. punktā, kļūdu, kas ietekmē datorprogrammas darbību, labošana vairumā gadījumu, it īpaši, ja veicamās korekcijas rezultātā tiek deaktivēta funkcija, kas ietekmē šīs programmas piemērošanas pareizu darbību, ir jābūt pirmkodam vai, ja tā nav, minētās programmas kvazipirmkodam.
- 53 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz pirmo uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 91/250 5. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka datorprogrammas likumīgajam ieguvējam ir tiesības veikt visas datorprogrammas vai tās daļas dekompilāciju, lai labotu kļūdas, kas ietekmē šīs programmas darbību, tostarp tad, ja ar korekciju tiek deaktivēta funkcija, kas ietekmē pareizu lietotnes, kurā ietilpst minētā programma, darbību.

Par otro jautājumu

- 54 Ar otro prejudiciālo jautājumā iesniedzējtiesa vaicā, vai gadījumā, ja Direktīvas 91/250 5. panta 1. punkts būtu jāinterpretē tādējādi, ka datorprogrammas likumīgajam ieguvējam, kas vēlas veikt šīs programmas dekompilāciju, lai izlabotu kļūdas, kas ietekmē tās darbību, ir jāatbilst šīs direktīvas 6. pantā izvirzītajām prasībām vai kādām citām prasībām.
- 55 Šajā ziņā ir jāatgādina, kā tas tika konstatēts šī sprieduma 49. punktā, ka Direktīvas 91/250 6. pantā paredzētajam izņēmumam ir atšķirīga piemērošanas joma un mērķis salīdzinājumā ar izņēmumu, kas paredzēts šīs direktīvas 5. panta 1. punktā. Līdz ar to šajā 6. pantā noteiktās prasības pašas par sevi nav piemērojamas šīs direktīvas 5. panta 1. punktā paredzētajam izņēmumam.
- 56 Tomēr ir jākonstatē, ka, ņemot vērā Direktīvas 91/250 5. panta 1. punkta formulējumu, sistēmu un mērķi, darbību veikšana, kas kopā veido datorprogrammas dekompilāciju, ja tā tiek veikta saskaņā ar šo tiesību normu, ir pakļauta noteiktām prasībām.
- 57 Pirmkārt, saskaņā ar šīs tiesību normas formulējumu šīm darbībām ir jābūt nepieciešamām, lai likumīgais ieguvējs varētu izmantot attiecīgo programmu atbilstoši tās mērķim un it īpaši, lai labotu “kļūdas”.

- 58 Tā kā Direktīvā 91/250 nav atsauces uz dalībvalstu tiesībām un atbilstošo definīciju, jēdziens “kļūda” minētās tiesību normas izpratnē ir jāinterpretē saskaņā ar šī jēdziena ierasto nozīmi ikdienas valodā, ņemot vērā kontekstu, kādā tas iekļaujas, un tiesiskā regulējuma, kurā tas ietilpst, sasniedzamos mērķus (spriedums, 2021. gada 3. jūnijs, Ungārija/Parlaments, C-650/18, EU:C:2021:426, 83. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 59 Šajā ziņā ir jānorāda, ka informātikas jomā kļūda parasti apzīmē defektu, kas skar datorprogrammu, kas ir tās darbības traucējumu pamatā.
- 60 Turklāt saskaņā ar šī sprieduma 49. punktā atgādināto Direktīvas 91/250 5. panta 1. punkta mērķi šādam trūkumam, kas ir kļūda šīs tiesību normas izpratnē, ir jāietekmē iespēja izmantot attiecīgo programmu atbilstoši tās mērķim.
- 61 Otrkārt, no Direktīvas 91/250 5. panta 1. punkta formulējuma izriet, ka datorprogrammas dekompilācijai ir jābūt “nepieciešamai”, lai likumīgais ieguvējs varētu izmantot attiecīgo programmu atbilstoši tās mērķim.
- 62 Šajā ziņā ir jānorāda, kā tas ir konstatēts šī sprieduma 52. punktā, ka kļūdu labošana, kas ietekmē programmas izmantošanu atbilstoši tās mērķim, vairumā gadījumu nozīmēs grozījumus šīs programmas kodā un šīs korekcijas veikšanai būs nepieciešama piekļuve pirmkodam vai vismaz minētās programmas kvazipirmkodam.
- 63 Tomēr, ja pirmkods ir likumīgi vai līgumiski pieejams attiecīgās programmas ieguvējam, nevar uzskatīt, ka tam ir “nepieciešams” veikt šīs programmas dekompilāciju.
- 64 Treškārt, saskaņā ar Direktīvas 91/250 5. panta 1. punkta formulējumu ir atļauts labot kļūdas, “ja līgumi to īpaši [paredz]”.
- 65 Šajā ziņā ir jānorāda, ka saskaņā ar Direktīvas 91/250 17. apsvērumu līgumi nevar aizliegt uzlādēt un palaist likumīgi iegūtas programmas eksemplārus, kā arī labot tās kļūdas, lai programmu varētu lietot.
- 66 Tādējādi Direktīvas 91/250 5. panta 1. punkts, lasot to kopā ar tās 18. apsvērumu, ir jāsaprot tādējādi, ka puses nevar līgumiskā ceļā izslēgt jebkādu iespēju veikt šo kļūdu labošanu.
- 67 Savukārt saskaņā ar šo tiesību normu īpašniekam un pircējam ir tiesības ar līgumu brīvi organizēt šīs iespējas īstenošanas kārtību. Konkrēti, tie it īpaši var vienoties, ka īpašniekam ir jānodrošina attiecīgās programmas pareiza uzturēšana.
- 68 No tā arī izriet, ka, ja nav īpašu līguma noteikumu šajā ziņā, datorprogrammas likumīgajam ieguvējam bez tiesību īpašnieka iepriekšējas piekrišanas ir tiesības veikt Direktīvas 91/250 4. panta a) un b) punktā uzskaitītās darbības, tostarp dekompilēt šo programmu, ciktāl tas ir nepieciešams, lai labotu kļūdas, kas ietekmē tās darbību.
- 69 Ceturtkārt, datorprogrammas likumīgais ieguvējs, kurš ir veicis šīs programmas dekompilāciju, lai labotu kļūdas, kas ietekmē tās darbību, nevar izmantot šīs dekompilācijas rezultātu citiem mērķiem kā vien šo kļūdu labošanai.

- 70 Direktīvas 91/250 4. panta b) punktā autortiesību īpašniekam ir piešķirtas ekskluzīvas tiesības veikt un atļaut ne vien “[datorprogrammas] tulko[šanu], piemēro[šanu], pārveido[šanu] un citād[u] modificē[šanu]”, bet arī “šādi iegūt[o] rezultāt[u] [pavairošanu]”, proti, dekompilācijas gadījumā tas nozīmē pirmkodu vai kvazipirmkodu, kas iegūts no tās.
- 71 Tādējādi ikviena šī koda reproducēšana saskaņā ar Direktīvas 91/250 4. panta b) punktu ir pakļauta šīs programmas autortiesību īpašnieka atļaujai.
- 72 Turklāt šīs direktīvas 4. panta c) punktā ir aizliegts publiski izplatīt datorprogrammas kopiju bez šīs programmas autortiesību īpašnieka piekrišanas, kas, kā izriet no Direktīvas 91/250 1. panta 2. punkta, attiecas arī uz pirmkoda vai kvazipirmkoda kopijām, kas iegūtas dekompilācijas ceļā.
- 73 Lai gan ir skaidrs, ka šīs direktīvas 5. pantā likumīgam datorprogrammas ieguvējam ir atļauts veikt šādas darbības bez autortiesību īpašnieka piekrišanas, tas tā ir tikai tad, ja tās ir nepieciešamas, lai ļautu izmantot datorprogrammu atbilstoši tās mērķim.
- 74 Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz otro prejudiciālo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 91/250 5. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka datorprogrammas likumīgajam ieguvējam, kas vēlas veikt šīs programmas dekompilāciju, lai izlabotu kļūdas, kas ietekmē tās darbību, nav jāatbilst šīs direktīvas 6. pantā izvirzītajām prasībām. Tomēr šim ieguvējam ir tiesības veikt šādu dekompilāciju tikai tad, ja tas ir nepieciešams šai korekcijai un attiecīgā gadījumā ievērojot ar minētās programmas autortiesību īpašnieku līgumā paredzētos nosacījumus.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 75 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (piektā palāta) nospriež:

- 1) Padomes Direktīvas 91/250/EEK (1991. gada 14. maijs) par datorprogrammu tiesisko aizsardzību 5. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka datorprogrammas likumīgajam ieguvējam ir tiesības veikt visas datorprogrammas vai tās daļas dekompilāciju, lai labotu kļūdas, kas ietekmē šīs programmas darbību, tostarp tad, ja ar korekciju tiek deaktivēta funkcija, kas ietekmē pareizu lietotnes, kurā ietilpst minētā programma, darbību.**
- 2) Direktīvas 91/250 5. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka datorprogrammas likumīgajam ieguvējam, kas vēlas veikt šīs programmas dekompilāciju, lai izlabotu kļūdas, kas ietekmē tās darbību, nav jāatbilst šīs direktīvas 6. pantā izvirzītajām prasībām. Tomēr šim ieguvējam ir tiesības veikt šādu dekompilāciju tikai tad, ja tas ir nepieciešams šai korekcijai un attiecīgā gadījumā ievērojot ar minētās programmas autortiesību īpašnieku līgumā paredzētos nosacījumus.**

[Paraksti]